

Jana Černohouzová

Vitkor Kalabis a jeho tvorba pro klarinet se zaměřením na komorní hudbu

Disertační práce, Praha 2018, 153 stran

Oponentský posudek

Disertační práce Jany Černohouzové je zpracována pečlivě a detailně a z textu je patrný její dlouholetý osobní zájem a zaujetí hudbou Viktora Kalabise, kterou sama jako interpretka nastudovala a veřejně uvedla na svých koncertech. Autorka v rozsahu 140 stran textu (bez příloh, literatury a pramenů) popisuje v osmi kapitolách vybrané komorní skladby pro klarinet dle chronologického řazení, které zpracovává více méně jednotným způsobem: popis skladby a okolnosti vzniku, formální rozbor a interpretační rozbor. V úvodu autorka obecně popisuje svůj zájem a počátky studia hudby 20. a 21. století a dále pak konkrétní setkání s hudbou Viktora Kalabise v podobě Suity pro klarinet a klavír, op. 55 z roku 1981, která ji inspirovala k bližšímu studiu Kalabisovy komorní hudby pro klarinet. V druhé kapitole se věnuje autorově životopisu, jeho hudebním studiím, ale také inspiračním podnětům, které ovlivnily Kalabisův kompoziční styl. Zde poděkud postrádám základní životopisná data v podobě narození a úmrtí. Třetí kapitola zpracovává první dvě skladby pro klarinet bez opusového čísla ze období studentských let. Kapitoly 4. až 8. pojednávají o konkrétních komorních skladbách v tomto pořadí: Divertimento pro dechové kvinteto, op. 10, Malá komorní hudba pro dechové kvinteto, op. 27, Sonáta pro klarinet a klavír, op. 30, Suita pro klarinet a klavír, op. 55 a Tři impresse pro dva klarinety, op. 87. Závěr disertační práce je věnován obecnému shrnutí z pohledu interpreta-instrumentalisty. Dále následuje vhodně a přehledně zpracovaná literatura, prameny a přílohy.

Velice kladně hodnotím logické řazení a proporční vyvážení jednotlivých kapitol, ale také vyspělou jazykovou úroveň práce. Ta je navíc doplněna osobními rozhovory či vyňatky z rozhlasovým pořadů (prof. Jiří Hlaváč, prof. Zuzana Růžičková, doc. Štěpán Koutník a další), které autorka zcela trefně použila ve své disertační práci. Za zcela mimořádné a přínosné považuji rekonstrukci sólových partů Divertimenta, op. 10, které byly ztracené a proto se také dlouhý čas tato skladba neprováděla. K zamýšlení dávám otázku, jakým způsobem popisuje Jana Černohouzová interpretační rozbor jednotlivých skladeb, který je dle mého názoru sice přínosný (autorka zde pojednává o osobním pohledu interpreta na konkrétní dílo, které sama nastudovala a veřejně uvedla), ale při souvislém čtení poděkud nepřehledný. Jedná se spíše o subjektivní interpretační názor autorky, který můžeme považovat za návod či doporučení, jak se vyrovnat s jednotlivými technickými či interpretačními problémy dané skladby.

Drobné výtky bych však měl k nejednotně uváděným názvům skladeb např. Impresse pro dva klarinety, op. 87 (str. 11), ve Třech Impresích pro dva klarinety, op. 87 (str. 12, 14), Tři impresse (str. 66), Imprese op. 87 (str. 130), v anglické verzi v abstraktu Impressions for clarinet and piano op. 87 – správně Tři impresse pro dva klarinety, op. 87, dále pak ke správně používanému oddělení opusu čárkou u všech skladeb stejně např. Suita, op. 55. Nepřehledně také působí nejednotné grafické používání boldu (tučného zvýraznění) u rozboru skladeb – jedná se o označení tzv. dílů a témat např. str. 29, 30, 76, 79, 89, 104 – 108, 122, 124, 127. V práci bych osobně volil vhodnější způsob

používání poznámkového aparátu pod čarou a to například k přiblížení osob či souborů uváděných v hlavním textu.

V případě úvahy o následném publikování této práce bych autorce doporučil sjednotit výše uvedené poznánky a opravit drobné pravopisné chyby (používání velkých písmen např. Obsah: 6.2.2. Technika, Rytmus nebo 6.2.5. Fráze, Dech, Dynamika) či překlepy v textu (např. str. 143 „Večer sčeskou hudbou..“).

Pro diskusi při obhajobě bych autorce navrhl následující okruhy:

- 1) Vzhledem k názvu Vaší disertační práce jste dle mého názoru zpracovávala pouze některé komorní kompozice V. Kalabise s využitím klarinetu. Proč jste takto postupovala (svůj záměr jste dostatečně nevysvětlila v úvodu své práce) a proč neuvádíte všechny komorní skladby?
- 2) Str. 89, kapitola **6.2.4. Zvuková vyrovnanost** a str. 108 a 109, kapitola **7.1.1. Práce mladého interpreta**. V těchto kapitolách píšete více méně o akustických poměrech a velikosti sálu, které by dle Vašeho názoru měly být vhodné k uvádění těchto skladeb. Nejedná se spíše o obecné tvrzení, které lze aplikovat na jakoukoliv skladbu?

Disertační práce Jany Černohouzové: Vitkor Kalabis a jeho tvorba pro klarinet se zaměřením na komorní hudbu odpovídá nárokům kladeným na teoretickou práci tohoto druhu. Autorka v něm prokázala své znalosti, schopnost teoretického uvažování o zvoleném tématu a také zužitkovala své praktické zkušenosti interpreta. Doporučuji, aby posuzovaná disertační práce byla přijata k obhajobě.

V Ostravě, 28. května 2018

Igor Františák